

Historia del arte 1

PARTENÓ

Descripció formal: Erigit sobre una base de tres graons (estereobat) que culmina amb l'últim graó (estilobat) sobre el qual s'aixequen les 8 columnes dòriques de la façana principal i les 17 a les laterals. El fust format per tambors superposats. L'entaulament està compost per l'arquitrau, llis i sense ornamentació. A sobre s'aixeca el fris on s'alternen tríglifs i mètopes, i la cornisa a la part superior del fris. Als extrems de la cornisa es col·loquen unes escultures petites anomenades acroteris. Sobre la cornisa s'aixeca el frontó triangular a les façanes oriental i occidental i emmarcada per una coberta de dois aiguavessos. Construit amb marbre del Pentèlic. És un temple dòric octàstil i perípter perquè està rodejat de columnes. A l'interior la planta rectangular de la cel·la està dividida en 2 sales: la naos i l'opistòdom, separades per un mur. L'accés a la naos es feia a través d'un portic oriental hexàstil amb el nom de pronaos que servi d'antesala al lloc sagrat on es gardava la estàtua criselefantina (or i vori) d'Atena, de Fídies, envoltada per una columnata de 2 pisos en forma de "U".

Entorn i integració urbanística: Forma part del complex urbanístic religiós de l'Acròpoli atenesa. La façana principal mira a l'Est i dona l'esquena a l'entrada al recinte de l'acròpolis.

Funció, contingut i significat: gran temple que els atenesos van construir en època de Pèricles per dedicar-lo a Atena. Durant el segle VI d.c passà a ser cristià i es va dedicar a Santa Sofia. Durant l'ocupació catalanoaragonesa es va dedicar a Santa Maria de Cetines. Sota dominació turca durant el segle XV, el Partenó es va convertir en mesquita i durant el segle XVII en polvorí, i va ser destruït per una bomba veneciana l 1687. Finalment s'en van endur els anglesos i Lord Elgin trossos de marbre i escultures decoratives. La decoració escultòrica obra de Fídies, ocupava els frontons, als quals es representaven diversos episodis de la vida d'Atena, com el seu naixement i la lluita amb Posidó pel domini de la ciutat. A les mètopes que decoraven el fris exterior es representen les 4 grans lluites (centaureomàquia, gigantomàquia, amazanomàquia i la guerra de troia). El fris que envoltava la cel·la representava les Panatenees. Les correccions òptiques més importants van ser: la lleure curvatura ascendent de l'entaulament i l'estilobat, el lleuger bombament del fust de les columnes (èntasi) i el gruix i la separació de les columnes dels extrems del temple.

ERECTEON

Descripció formal: Presenta 4 façanes diferents amb pòrtics de columnes i l'entrada principal s'orienta cap a l'est. Apareixen 6 esveltes columnes adossades del portic oest, i les 6 (4 frontals i una més a cada costat) que aguanten el pòrtic nord. En canvi, el petit pòrtic sud el fust es substituït per 6 figures femenines (cariàtides) de gran bellesa i naturalisme, tant en rostre com en plecs dels vestits. Totes les columnes suporten un entaulament compost per un arquitrau de 3 franges, un fris i una cornisa. També constava en origen de frontó i coberta de 2 aiguavessos, mentre que els 2 pòrtics annexos presenten una coberta plana o amb llinar. La planta del temple s'adapta al terreny i a la necessitat de respectar antics recintes de culte. L'eix principal el conforma un espai rectangular creat a partir de la unió del santuari d'Atena amb un pòrtic hexàstil i un altar a la cel·la interior, i un segon temple amb un vestíbul que distribueix les dues cel·les destinades al culte de Posidó i Erecteu, el pòrtic del qual es veu desplaçat al nord a causa de la ubicació de la llegendaria olivera d'Atena al lloc on era, al qual s'accedeix mitjançant una petita porta lateral. Finalment i perpendicular a aquest pòrtic, hi ha annexat al costat sud un tercer pòrtic presidit per les cariàtides, que amara una escala que baixa fins a la tomba de Cècrops, primer rei de l'Àtica.

CONTINUACIÓ ERECTEON

Entorn i integració urbanística S'adapta perfectament al penya segat irregular de l'acròpoli i es relaciona harmònicament amb la resta d'edificis. Al costat oest del Partenó, es va construir sobre la roca on Posidó va fer brollar una font d'aigua salada, a prop de l'olivera que va fer florir Atena.

Funció, contingut i significat L'Erecteion era un temple dedicat a Atena, Posidó, Erecteu i

Cècrops. Zeus promulgà una competició divina pel domini de la ciutat i Cècrops va donar per guanyadora Atena. Les figures femenines son en memoria de les dones de Cària (a l'Asia Menor) agafades com a esclaves grecs per haver ajudat els perses durant les guerres mèdiques i indiquen el lloc on es troba la tomba de Cècrops.

TEATRE D'EPIDAURE

Descripció formal: Aixecta sobre un pujol, la seva estructura constructiva es dovodeix en l'orquestra, la càvea i les construccions escèniques (prosceni i escena). El primer espai totalment circular, té el terra de sorra i en un inici tenia un altar de pedra al centre. Al seu voltant i ocupant gairebé les 2/3 parts de la seva circumferència, la càvea, de 120m de diàmetre i que s'eleva 24m aprofiten el pendent de la muntanya. 15000 persones. 2 tipus de seients, personalitats polítiques amb braços i respallers i el del poble, seients a la mateixa graderia. Finalment hi ha les construccions escèniques de planta rectangular disposades en posició tangent darrere l'orquestra. En aquest espai hi havia l'escena, un edifici de 2 pisos i un balcó que podia representar un palau, una cabana, una botiga... segons els decorats davanters pintats i que també servia de magatzem i vestidor als actors; i el prosceni, una plataforma elevada situada entre l'orquestra i l'escena on es desenvolupava l'acció teatral.

Funció, contingut i significat El teatre va néixer com a conseqüència de les jornades festives que els grecs dedicaven a Dionís, cosa que explica l'aixecament d'un altar. L'acció dels actors es desenvolupava al prosceni, davant d'una arquitectura artificial o pintada, i de vegades utilitzant la mateixa vista natural com a teló de fons. La seva acústica era immillorable.

ALTAR DE ZEUS A PÈRGAM

Descripció formal: En origen, constava d'un podi de planta quasi quadrada de 7m d'alt sobre la qual serigia una columnata jònica amb entaulament i coberta plana, que a la façana oest adquiria una forma de "U" i deixava una impressionant escalinata al mig. Aquesta escalinata que a la part baixa envoltava tot el podi, conduïa a un pati interior on hi havia l'altar dels sacrificis. Les parets exteriors del podi estan decorades amb un fris continuat d'alt relleu de més de 120m de llarg i el pati interior també està decorat amb un fris de temàtica mitològica. De tot això només ens ha quedat la façana. La part conservada del fris exterior de la gigantomàquia destaca per la força i el dinamisme compositiu, en el qual les figures s'entrellacen i conformen diferents escenes. Els personatges exhibeixen actituds violentes, resultat d'un treball excel·lent en la musculatura del cos i l'expressivitat dels rostres i el moviment dels vestits.

funció, contingut i significat: La filosofia estoica fa que per mostrar respecte al déu suprem i ordenador Zeus, s'hagi de fer un altar. Decorat amb 2 frisos: un d'interior sota el pòrtic dedicat al presumpte fundador del llinatge atàlida, Tèlef, fill d'Heracles i un altre exterior de gairebé 200m en origen que presenta la gigantomàquia. Així es vol identificar la victòria dels atàlides sobre el poble bàrbar dels gèl·lates. Zeus es agafat com a model del rei Eumenes II i Atena, són els que adquireixen un paper més important.